

STENOMUSEN 26

MEDLEMSBLAD FOR STENO MUSEETS VENNER - JUNI 2004

350 år gammel lægeurtebog doneret til Steno Museet

En dansk lægebog for den gemene mand. Simon Paullis *Flora Danica* fra 1648 blev udgivet på befaling af kong Christian IV, som i 1645 pålagde det Medicinske Fakultet ved Københavns Universitet at udgive et herbarium. Værket skulle være en fortegnelse over danske urter, hvor ikke alene urternes historie, "kræfter og virkning", var beskrevet, men også illustreret med de "sirligste" figurer. Den skulle være både en urtebog og en lægebog.

Kongen skrev i sin opfordring, at eftersom Gud den almægtigste havde velsignet landet med mange slags urter, som var gavnlige mod adskillige sygdomme, så skulle den almindelige "gemene" mand, som boede på landet og ikke havde råd til at søge læge, herved let kunne kureres og hjælpes. Vigtigst af alt var, at den skulle forfattes på dansk, og ikke på latin. Den skulle indeholde urternes navne på dansk, latin og tysk og beskrive de steder, hvor planterne voksede, og hvordan

Blomstergudinden Flora med København i baggrunden. (Foto: Hanne Teglhus)

de skulle bruges som lægemidler. Endvidere skulle den indeholde en oversigt over, hvilke urter der var gavnlige mod hvilke sygdomme.

Kongens opfordring blev sendt i et brev, som var stilet til de otte doktorer ved universitetet. Den ene var anatomen, kirurgen og botanikeren Simon Paulli, som

var af tysk herkomst. Den anden var lægen og oldforskeren Ole Worm, som var af jysk herkomst og havde gået på Aarhus Katedralskole.

Flere titler i samme bog
Steno Museet modtog i 2004 et smukt eksemplar af dette værk. Bogen er indbundet i

Fortsættes side 8

STENOMUSEN

udgives af Steno Museets Venner. Bladet udkommer 4 gange årligt. Det sendes til foreningens medlemmer, men kan frit hentes af alle i museets foyer. Stof kan sendes til Steno Museet.

Redaktion:

Knud Erik Sørensen (ansv.)

kes@kes.dk

Hans Buhl

stenohb@au.dk

Aase Roland Jacobsen

stenoarj@au.dk

Layout:

Knud Erik Sørensen

Tryk:

Clemenstrykkeriet, Århus.

STENO MUSEET

Danmarks Videnskabshistoriske Museum

C.F. Møllers Allé 100
Universitetsparken, 8000 Århus C
Tlf: 8942 3975, Fax: 8942 3995
E-mail: stenomus@au.dk
Web: www.stenomuseet.dk

Åbningstider: tirsdag-fredag kl. 9-16
lørdag-søndag kl. 11-16
mandag lukket

Stjernemusik og Planetdans

*Cand. polyt. Elmo Schreder giver her et kort indblik i det arbejde, der har været forbundet med produktionen af en ny planetarieforestilling **Stjernemusik og Planetdans** til Steno Museet og Orion planetarieret.*

Den 30. april var der premiere på *Stjernemusik og Planetdans*. Denne forestilling går ud på, at planetarieret, som en del af rumskibet Stella Aros, tager på en rejse gennem solsystemet. Under denne rejse besøger publikum en del videnskabelige satellitter, både nuværende og frem-

tidige, og man får et indblik i Solens og andre stjerners sammensætning, livsforløb osv. Den nye planetarieforestilling blev produceret som et samarbejde mellem Steno Museet, Orion Planetarieret og Aarhus Universitet.

Startskuddet

I februar 2003 lød startskuddet på Aarhus Universitet, Institut for Fysik og Astronomi, til arbejdet på et nyt projekt. I modsætning til tidligere projekter var formålet her ikke at observere, studere og samle ny viden, men derimod at forsøge at for-

midle denne viden. Med støtte fra Det Offentlige Forskningsudvalg for Rummet under Videnskabsministeriet gik opgaven ud på at producere en planetarieforestilling til Steno Museet og Orion Planetarieret i Jels. En forestilling som senere kom til at hedde *Stjernemusik og Planetdans*.

Tidligere havde man på Institut for Fysik og Astronomi gjort erfaringer på dette område, da der i sommeren 2002 blev udarbejdet en kort planetarieforestilling om Rømersatellitten i forbindelse med en pressekonference.

Da den nye forestilling skulle produceres, faldt man tilbage på den samme gruppe af astronomer, grafikere og ingeniører, som allerede i 2002 havde arbejdet på forestillingen om Rømersatellitten.

I begyndelsen...

Som udgangspunkt var der allerede fastlagt en del emner, som skulle omtales og beskrives i forestillingen. Ikke mindst var disse emner hovedsagelig baseret på projekter, som Aarhus Universitet var og stadig er involveret i.

Formålet med forestillingen var at give et nærmere indblik i Solens og andre stjerners opbygning og livsforløb, planeter omkring andre stjerner samt de nuværende og fremtidige satellitmissioner, som skulle beskæftige sig med disse emner.

Ud fra de første ideer og forslag til indholdet blev der opbygget et illustreret storyboard over planetarieforestillingens forløb. Dette blev i tidens løb ændret og opdateret adskillige gange, indtil den endelige version var klar.

På grundlag af dette storyboard udarbejdede Teresa C. Teixeira, en portugisisk astronom, som på daværende

tidspunkt var ansat på Institut for Fysik og Astronomi, et manuskript til forestillingen. Allerede under planlægningen havde hun fremsat et forslag om at udforme hele forestillingen som en rejse ombord på et rumskib. Måske en lidt forbløffende tanke, da man kunne tro, at det ville være farligt at nævne Science Fiction eller Star Trek over for en astronom!

Forsinkelser

I projektets forløb, mens manuskriptet og de første materialer til forestillingen var under udarbejdelse, opstod der dog problemer. Et af problemerne med at lave en forestilling eller film om aktuelle eller fremtidige begivenheder er, at den nuværende

såvel som den fremtidige situation kan ændre sig.

Dette gjaldt i høj grad også de fremtidige satellitmissioner, som skulle beskrives i forestillingen. Oprindeligt havde der været planer om at inkludere Rømersatellitten i forestillingen, hvilket dog allerede tidligt blev valgt fra, på grund af satellitprojektets uvisse fremtid. En anden satellitmission ved navn Eddington, som også var en del af den oprindelige forestilling, blev i efteråret 2003 skrinlagt af ESA. Dette medførte ikke kun, at det eksisterende storyboard og manuskript måtte ændres, men også at en del færdige 3D modeller og filmsekvenser dermed blev ubrugelige og måtte kasseres.

Rumskibet "Stella Aros" lander ved Steno Museet i Århus.
(3D Model: Elmo Schreder)

For at undgå lignende problemer fremover blev det besluttet, at nogle af de fremtidige satellitmissioner, som omtales i forestillingen, udelukkende skulle vises på lysbilleder. På den måde ville det senere hen være muligt at opdatere og aktualisere planetarieforestillingen, hvis ESA eller NASA skulle beslutte at ændre eller aflyse nogle af de omtalte satellitmissioner.

Nye teknikker og metoder
Under udarbejdelsen af den visuelle del af forestillingen blev der produceret en del nye digitale animationer og filmsekvenser.

Disse filmsekvenser er dog ikke baseret på færdige materialer, men derimod på computergenererede 3D modeller, som blev specielt fremstillet til formålet. Dette skete i samarbejde med Institut for Fysik og Astronomi og

to grafikere på grundlag af originale forskningsresultater i form af data og billedmaterialer.

I forbindelse med gengivelsen af selve rumrejsen i forestillingen blev der anvendt filmoptagelser, som var lavet i samarbejde med TV2 Østjylland, TV-syd og CAVI (Centre for Advanced Visualization and Interaction) i IT-parken i Århus. Den sidstnævnte institution stod senere også for fremstillingen af det endelige filmmateriale til brug i planetarierne.

De erfaringer, som blev samlet under produktionen af *Stjernemusik og Planetdans*, vil også komme fremtidige planetarieforestillinger til gode. Især da man nu har de redskaber, som er nødvendige for lokalt at producere nye forestillinger af samme kvalitet inden for få måneder.

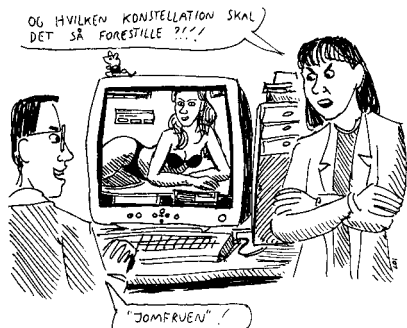
Da premieredatoen for *Stjernemusik og Planetdans* nærmede sig i slutningen af april, blev der travlt. Produktionen af de sidste 3D modeller, animationer, filmsekvenser mm. gav en del søvnløse nætter og en påske, som fik lov til at gå ubemærket hen. I den sidste ende lykkedes det dog at overholde den valgte premieredato takket være en del kaffe, cola og høj musik i høretelefonerne.

Premieren fandt sted på Steno Museet i Århus den 30. april og blev efterfulgt af premieren på Orion Planetariet i Jels den 20. maj.

Forestillingen er siden blevet vist dagligt i begge planetarier, og den har allerede givet mange besøgende mulighed for at tage med på en tur igennem tid og rum ombord på rumskibet "Stella Aros", ledsaget af en lidt irriterende stewardesse. es

JEG SØGER PÅ NETTET EFTER BILDMATERIALER TIL AT BESKRIVE STJERNKONSTELLATIONER...

© Elmo Schreder

Nu sker der noget ...

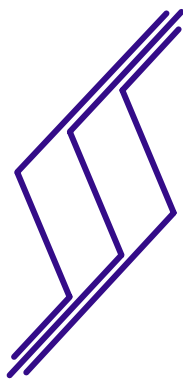
Det er nu besluttet at igangsætte byggeriet af en udvidelse af Steno Museet.

Der er tale om et byggeri på 3000 bruttokvadratmeter, hvilket betyder, at der afsættes plads til et udstillingsareal på 2000 nyttekvadratmeter. Vi skal nu i gang med at finde ud af, hvorledes byggeriet skal ske. Et første skridt er naturligvis at kontakte arkitektfirmaet med henblik på udarbejdelse af skitsetegninger. Der blev lavet skitser til udvidelsen for et par år siden, men de skal ikke længere bruges, da vi ikke er bundet til at skulle bygge under jorden. Planen er, at nye skitser foreligger i løbet af efteråret 2004.

Planer for temaerne

Der har været holdt mange møder på museet for at tilrettelægge indretningen af de nye udstillingslokaler, og der foreligger nu planer for de temaer, der skal danne rammer om udstillingerne. Den store opgave er at få bygget de apparater og opstillinger, der skal bruges. Det bliver her måske nødvendigt at kontak-

te andre videnskabsmuseer/videnskabscentre med henblik på eventuelt at købe udstyr. Vort eget værksted er ikke stort nok til at kunne klare den opgave at fylde 2000 kvadratmeter.

Steno Instituttet

Som bekendt blev Steno Museet fra den 1. januar 2004 en del af Det Naturvidenskabelige Fakultet ved Aarhus Universitet. Museet indgår i et nyt storinstitut, Steno Instituttet, der foruden museet omfatter det tidligere Institut for Videnskabshistorie (IVH) og Center for Naturfagenes Didaktik (CND). Der arbejdes med planer om, at medarbejderne ved det nye insti-

tut skal have kontorer i en bygning, der nu bebos af geologerne.

Der er et yderst påtrængende behov for at bevare og registrere elementer af det rige danske videnskabelige samfund. Det drejer sig om instrumenter, værktøj, maskiner, produkter, laboratorier, dokumenter og breve.

Der er ligeledes et stort behov for at formidle aspekter af natur- og lægevidenskabelige aktiviteter på en udfordrende, tankevækkende og interaktiv måde.

Hermed ønsker instituttet at bidrage til en styrkelse af natur- og lægevidenskaberens placering som et almendannende element i vor kultur, som en væsentlig faktor til rekruttering af unge til videregående uddannelser i naturvidenskab.

Det nyskabte Steno Institut med 17 akademiske medarbejdere har alle de nødvendige faciliteter til at påtage sig den opgave. Forskningsbibliotek, internationalt samarbejde og et team af forskere, der omfatter videnskabshistorikere, didaktikere, museologer, museumsinspektører og undervisere – og inden så længe et nyt formidlingsområde på Steno Museet. *kmp*

Generalforsamling i Steno Museets Venner

Onsdag den 31. marts 2004 blev der afholdt generalforsamling på Steno Museet.

1. Valg af ordstyrer

Foreningens formand Bjarning Grøn indledte med at byde velkommen til generalforsamlingen og foreslog herefter som ordstyrer museumsdirektør Kurt Møller Pedersen, der blev valgt med akklamation. Han konstaterede, at generalforsamlingen var lovligt indkaldt og henviste til den udsendte dagsorden.

2. Formandens beretning

Bjarning Grøn startede med at minde om foreningens formålparagraf, hvori det hedder, at "Foreningen har til formål at støtte museets virke ved forskellige hensigtsmæssige aktiviteter i samarbejde med museets medarbejdere". Foreningens arbejde kan inddeles i 3 områder:

a) Økonomisk støtte til museet

Der er givet støtte til etablering af to interaktive opstillinger i forbindelse med udstillingen *Krudt og Kugler*.

b) Bogudgivelser

Foreningen har i det forløbne år udgivet *Matematik i Danmark 1500 - 1700* af Malene Marie Bak.

c) Udgivelse af *Stenomusen*

Der er i årets løb udkommet 4 numre af bladet. Bjarning Grøn fremhævede, at *Stenomusen* er et yderst nyttigt informationsredskab i forhold til foreningens medlemmer.

Bjarning Grøn omtalte foreningens kontakt med Jydsk Medicinhistorisk Selskab. I det

forløbne år har Christian Brahe Petersen trukket sig tilbage som formand for Jydsk Medicinhistorisk Selskab og selskabets repræsentant over for Steno Museets Venner. Der arbejdes på at finde en afløser som kontaktperson.

Der er i det forløbne år afholdt 3 møder i foreningens bestyrelse. Bjarning Grøn takkede bestyrelsesmedlemmerne for deres arbejde. Han rettede en særlig tak til Poul Gade for hans store arbejde med at varetage foreningens økonomi og til Knud Erik Sørensen for hans store indsats i forbindelse med udgivelse af *Stenomusen*. Bjarning Grøn takkede yderligere Knud Erik Sørensen for hans virke som foreningens formand frem til 2003.

3. Fremlæggelse af regnskab

Poul Gade præsenterede det reviderede regnskab for 2003. Regnskabet viser et underskud på 23.973 kr. Poul Gade gjorde rede for indtægter og udgifter i regnskabet. Bogtryk, udgivelse af *Stenomusen* og forsendelse af bog-gaver og *Stenomusen* til alle medlemmerne udgør væsentlige udgiftsposter. Indtægterne i form af kontingenter dækker omtrent de udgifter, der er forbundet med udgivelse og forsendelse af *Stenomusen*.

Poul Gade oplyste, at foreningen i øjeblikket har 329 medlemmer. Heraf er der 174 enkeltmedlemmer, og 80 er medlemmer som par. Der er desuden 70 livsvarige medlemmer og 5 institutionsmedlemskaber. Der har i årets løb været en medlemstilgang på 29 og en afgang på 27. Regnskabet blev godkendt.

4. Kontingent

Kontingentet er 120 kr. for enkeltmedlemmer, 180 kr. for par, 1500 kr. for et livsvarigt medlemskab og min. 200 kr. for institutioner. Bestyrelsens forslag om uændret kontingent blev vedtaget.

5. Orientering om aktiviteter på museet

Kurt Møller Pedersen beskrev museets virke som todelt. Museet arbejder med indsamling, registrering og opbevaring af værdifulde videnskabelige instrumenter, som ikke må gå tabt, og som kan stå til rådighed for alle, der har interesse for dem. Museet er den institution i landet, som har den største kapacitet i forhold til denne opgave. Museet arbejder endvidere gennem sine udstillinger og andre aktiviteter med at øge interessen for naturvidenskab og lægevidenskab på alle niveauer.

Kurt Møller Pedersen fortalte, at der på det nye museum Inspiratoriet fortrinsvis skal arbejdes med tematiske udstillinger. Som eksempel på et tema nævnte han *Fra Land til Kort*.

Hans Buhl nævnte, at Steno Museet er nedlagt som selvejende institution og med virkning fra 1. januar 2004 har været et institut under Aarhus Universitet. I løbet af i år skal der etableres et samlet institut bestående af Steno Museet, det nuværende Institut for Videnskabshistorie og Center for Naturfagernes Didaktik.

6. Valg af bestyrelsesmedlemmer

På valg var Hans Buhl og Knud Erik Sørensen. Begge var villige til at fortsætte og blev genvalgt.

Bestyrelsen pr. april 2004

Hans Ø. Buhl, næstformand

Bragesvej 5, 8230 Åbyhøj – 8615 0949.

John Frenztz, suppleant

Blegindvej 24 A, 8362 Høring – 8692 1843.

Poul Gade, kasserer

Irisvej 30, 8260 Viby J – 8614 3187.

Bjarning Grøn, formand

Skovdalen 1, 8800 Viborg – 8667 3281.

Palle Toftøj Nielsen, sekretær

Høegh-Guld.gade 121, 8000 Århus C – 8618 7084.

Knud Erik Sørensen, redaktør

Grusdalsvej 30, 8700 Horsens – 7565 6356.

En suppleantpost er vakant.

7. Valg af bestyrelsessuppleanter

John Frenztz blev genvalgt. Bjarning Grøn tager kontakt til Jydsk Medicinhistorisk Selskab med henblik på at undersøge, om selskabet ønsker at fastholde kontakten til Steno Museets Venner gennem en bestyrelsessuppleant til foreningen bestyrelse.

8. Valg af revisor og revisorsuppleant

Ole Knudsen og Jesper Lützen blev genvalgt som henholdsvis revisor og revisorsuppleant.

9. Eventuelt

Hans Buhl bemærkede, at foreningens vedtægter trænger til en revision. Bestyrelsen vil i det kommende år gennemgå de nuværende vedtægter og tage stilling til, om der skal fremlægges et forslag til reviderede vedtægter på næste generalforsamling. *ptn*

Efter mødet viste museumsinspektør Morten Skydsgaard rundt i den medicinhistoriske afdeling af Steno Museet.

350 år gammel lægeurtebog ...

Fortsat fra forsiden

hårdt bind beklædt med læder og dekoreret med indstemplet mønster på for- og bagside. Bogen er forsynet med ansatser til messinghængsler, som nu mangler, men som oprindeligt tjente til at holde bogen sammen.

Bogen indeholder egentlig to bøger, som nu udgør én stor, tyk bog. Den første bog er: Simon Paulli: *Flora Danica*. Det er: *Dansk Urtebog*, trykt i 1648, hvis navn også står på bogens ryg. Den anden bog er – meget passende – en havebog udgivet af Hans Block Urtegaardsmand og trykt i 1647.

Komplet bog med tilhørende kobberstik og træsnit

Af bogens 6 kobberstik er det første bogens frontispice, som viser blomstergudinden Flora siddende med en plakette, hvorpå bogens titel og forfatter står nævnt. I baggrun-

Leonora Christine med den geometrisk anlagte park i baggrunden. (Foto: Hanne Tegllhus)

den ses en silhuet af København, og i hvert hjørne er afbildet en nordisk lægeurteplante. Det andet kobberstik er et portræt af Simon Paulli siddende med en bog, hvori er afbildet et skelet og en *memento mori* tekst. De sidste fire kobberstik er frontispicer til hver sin part af den faglige tekst i bogen. På hvert af disse er afbildet en kvinde, der står i omgivelser, der relaterer sig til de fire årstider. Det svarer også til den systematik, bogens urter er inddelt efter.

Årstidernes fire kvinder

Det første af disse kobberstik viser en kvinde, der står i hjemlige omgivelser ved husets arne. Hun er tolket som Christian IVs datter Leonora Christine. Dette kobberstik indleder den del af bogen, der omhandler urter, der blomstrer om vinteren. De respektive årstider er på hvert kobberstik angivet med sæsonens stjernebilleder.

Næste kobberstik er også tolket som Leonora Christine, men denne gang står hun i fri luft på en terrasse, og i baggrunden ses et symmetrisk parkanlæg omkranset af høje mure. Hun symboliserer våren.

Det tredje kobberstik forestiller en ung kvinde, der står med et par kornaks i hånden og med et bjerglandskab som baggrund. Hendes identitet er uklar, men hun symboliserer skærsommeren.

Det sidste kobberstik viser en kvinde, der står i en frugthave med sit fem-seksårige barn og plukker æbler. Hun har grebet fat i en gren, og på hvert æble over hendes hoved står et græsk bogstav, som læst i sammenhæng betyder: kærlighed eller hengivenhed. De er tolket som Simon Paullis hustru og barn. Hun symboliserer høsten.

Bogens faglige inddeling

Bogens hovedtekst med de faglige beskrivelser er inddelt i fire "bøger" ordnede efter de årstider, hvor planterne blomstrer. Inden for hver årstid er planterne beskrevet og afbildet alfabetisk efter deres latinske betegnelser eller almindelige kaldenavn. Tekstdelen indeholder nøje beskrivelser af planternes voksesteder og af deres medicinske brug. Endvidere indeholder bogen et register, hvor man kan slå enhver sygdom eller lidelse op og blive henvist til de urter, der anbefales mod den pågældende lidelse.

Sidste del af *Flora Danica* udgøres af de 384 håndkolorede træsnit af de enkelte beskrevne urter. Træsnittene er grupperet efter samme systematik som beskrivelserne.

Renæssancens naturvidenskab

I dette værk følger systematikken i grupperingen af planterne en helt anden logik end den, der vinder indpas i oplysningstiden i det følgende århundrede. Her er det den mere naturvidenskabelige systematik, som gør sit indtog.

Også i tegningerne sporer man en anden opfattelse af akkuratesse eller naturalisme, end man gør i oplysningstiden. Skønt tegningerne til herbariet blev beordret at være sirlige, er de, efter nutidig mening, kun tegnet genkendelige og ikke udført med den detaljerighed og nøjagtighed, som kendetegner den mere end hundrede år yngre botanik: G. C. Oeders *Flora Danica*.

Simon Paullis *Flora Danica* opfylder dog samtidens spørgsmål og krav til tekstens og tegningernes anvendelighed og formål. Den indfrier hermed renæssancens naturvidenskabelige indsigt og systematik, hvorimod

Træsnit med billede af asparges. (Foto: Hanne Teghus)

G.C. Oeders *Flora Danica* kommer til at stå som eksponent for den nye naturvidenskabelige opfattelse og metode.

Havemandens håndbog

Den anden selvstændige titel i den samlede indbinding er: *Horticultura Danica, hvorledes en Zirlig og nyttig Urte-have i Dannemarks land anrettes / bepyrdes oc ved maect holdis* af Hans Rasmussøn Block Urtegaardsmand.

Den beskriver i mange kapitler enhver tænkelig situation, man kan komme ud for, når man skal plante, pode, formere, opbevare, og ikke mindst anlægge sin barokhave i passende former. Bogen indeholder ad-

Opslag i bogen med billeder af pæon og valmue. (Foto: Hanne Teglhus)

skillige forslag til smukt anlagte fantasifulde og geometriske anlæg, som enhver kan lade sig inspirere af inden for parcellens grænser. Christian IV nåede ikke at se det

påbudte værk blive udgivet. Han døde i februar 1648. Bogen, som udkom i juli 1648, er derfor dedikeret af Simon Paulli til arveprinsen, den senere konge Frederik III. *ht*

Simon Paullis *Flora Danica* skal altså ikke forveksles med G.C. Oeders langt mere kendte *Flora Danica*, som blev udgivet i årene fra 1761 til 1883, og som dannede forlæg for det berømte porcelænsstel.

Det er takket være tidligere museumsinspektør Jens Donners møjsommelige arbejde, at der blev skaffet midler til køb af bogen, som herefter er doneret til Steno Museet gennem Jydsk Medicinhistorisk Selskab.

Bogen vil blive udstillet, når det bliver muligt at opnå en tilstrækkelig sikkerhed.

Yderligere information på webadressen www.udstillinger.dnlb.dk/FloraDanica99/paulli/Start.html.

Flere billeder fra bogen kan ses i Steno Museets database. På museets hjemmeside går man ind på "samlingerne", og i søgefeltet skrives "Simon Paulli". *ht*

Et kig ind bag de gule mure

Som civilværnepligtig på Steno Museet er det muligt at få et kig ind bag de gule mure og se, hvad der egentligt sker i kulissen. Thorbjørn Kristensen skriver her om de måneder, han tilbragte på Steno Museet.

Der er selvfølgelig meget, som det daglige publikum ikke får at se og derfor ikke aner eksisterer. Mit primære arbejdsområde var et af de usynlige – at registrere en donation af genstande fra det gamle “Carlsbergs Biologiske Laboratorium”.

Carlsbergs Biologiske Laboratorium

Her var der selvfølgelig alle de ting, der hører til på et biologisk laboratorium, men også mange genstande, som man ikke havde regnet med at finde. Det kunne være dagligdags ting som en kødhakker eller avanceret teknologisk udstyr som et elektronmikroskop. Derudover var der mange hjemmelavede genstande, som var blevet fremstillet til et helt specielt formål, som det ikke altid var muligt at gennemskue. Disse ting var de mest interessante,

Kvartsfibervægt, muligvis den første, lavet af dr. Lowry. (Foto: Thorbjørn Kristensen)

men samtidig også de mest besværlige at registrere, for hvad kalder man en gammel dåse med huller og beslag påsat en gummimembran? Denne del af registreringen var det rene detektivarbejde, og nogle gange var det umuligt at opklare, hvad genstanden havde været brugt til.

Hele samlingen er nu fotograferet og registreret, således at man gennem Steno Museets hjemmeside kan se alle genstandene. Desværre er det ikke en komplet samling, så det er ikke muligt at genskabe et originalt laboratorium ud fra disse genstande alene.

Hvad dagen ellers kunne bringe

Derudover deltog jeg i museets daglige gang. I løbet af det halve år, jeg var tilknyttet museet som civil værnepligtig, arbejdede jeg med vidt forskellige ting. Det var aldrig helt til at vide, hvad dagen ville bringe. Jeg har hjulpet, hvor der manglede en ekstra hånd, det kunne være til opstilling af en ny udstilling, fabrikation af kopier af genstande, rundvisning af grupper på museet, fremvisning af forestillinger i planetariumet, fotografering af arrangementer og genstande, planlægning af arrangementer, og hvad der ellers lige skulle laves. Fordi arbejdsområderne var så forskellige, har det været muligt at mærke museets puls, og gøre et forsøg på at få sit eget fingeraftryk sat på museet.

Efter at være færdigguddannet som cand.scient. i kemi uden at have lagt speciel vægt på naturvidenskabshistorie, har det været et rart pust at se, hvordan der kan skabes interesse om naturvidenskab, således at det kan formidles til alle – stor såvel som lille.

tk

K
A
L
E
N
D
E
R

Indtil søndag 1. august 2004

Særudstilling: *Din teknologiske hverdag.*

Særudstilling: *Mindre end mikro – fremtidens nanoverden.*

Fredag 2. juli kl. 20.00 og 21.30

Fuldmåneaften i planetariet: Vilhelmsborgfestspillet opfører denne sommer *Mød mig på Cassiopeia*. Vi får besøg af nogle af sangerne, som vil give smagsprøver på forestillingen. Planetariets leder Ole J. Knudsen fortæller om stjernebilledet Cassiopeia under planetariets stjernehimmel.

Lørdag 31. juli kl. 20.00 og 21.30

Fuldmåneaften i planetariet: *Blå måne – hvad er det?* Månehistorier med musik under stjernerne.

Mandag 30. august kl. 20.00 og 21.30

Fuldmåneaften i planetariet: *Hercules og de 12 opgaver*. En af de mange fortællinger om stjernebilledet Hercules og musik under stjernerne v/planetarieinspektør Aase Roland Jacobsen.

Tirsdag 28. september kl. 20.00 og 21.30

Fuldmåneaften i planetariet: *Efterårshimlen*. Efterårets stjernemyter med musik under stjernerne.

Steno Museet i sommerferien

Lørdag 19. juni – søndag 22. august

Leg med eksperimenter. Se dig selv mangedoblet i spejlkabinettet, se hvordan et menneske ser ud indeni eller leg med lys, elektricitet, magnetisme og meget andet.

Oplev urtehaven i fuldt flor

Gå en tur i urtehaven på egen hånd og se de mere end 300 lægeplanter. Rundvisning kan bestilles på telf. 8942 3975.

Få en stjerneoplevelse

Forestillinger i planetariet

kl. 11.00: *Stjernemusik og planetdans*

kl. 13.00: *Længere end øjet rækker* (kan vises med engelsk lydspor)

kl. 14.00: *Sommerstjerner*

Museet har åbent tirsdag–fredag kl. 9-16, lørdag–søndag kl. 11-16, mandag lukket.